

Voorwoord

Elk jaar organiseert de Stichting der Nederlandse Universiteiten en Hogescholen voor Internationale Samenwerking (beter bekend als Netherlands Universities Foundation for International Co-operation, en nog beter als NUFFIC) in enkele universiteitssteden een cursus over Problematiek der ontwikkelingslanden, die voor alle belangstellenden toegankelijk is. Verschillende malen had ik het genoegen aan het begin van zo een cursus enige inleidende voordrachten te mogen houden over fundamentele kwesties in de verhouding tussen westerse en niet-westerse landen, voordat meer specifieke vraagstukken werden behandeld door deskundigen op het gebied van de landbouw, de geneeskundige zorg, de ontwikkelingseconomie, e.d.

Deze meer algemeen gerichte inleidingen gaven vaak aanleiding tot een levendige discussie met en tussen de deelnemers aan de cursus, zodat ik de indruk kreeg dat ze in sommige opzichten 'in een behoefte voorzien'. Deze indruk werd bevestigd door enige vakgenoten die de teksten als leidraad gebruikt hadden bij hun eigen inleidingen over Europese contacten met de ontwikkelingslanden voor een geheel ander gehoor. Op grond van deze ervaringen werd besloten de voordrachten gebundeld uit te geven.

De eerste zes hoofdstukken uit dit boekje zijn de genoemde NUFFIC-lezingen; de laatste drie hoofdstukken zijn ook oorspronkelijk mondelinge voordrachten voor verschillende gezelschappen geweest; de laatste is (in iets andere vorm) ook verschenen als artikel in het tijdschrift 'Forum der letteren' (juni 1962). Ik ben de redactie van Forum erkentelijk voor haar toestemming, het hier op te nemen.

Hoewel de hoofdstukken van dit boek als afzonderlijke voordrachten zijn ontstaan, hoop ik dat de voornaamste thema's die door alle negen heenlopen voldoende uit de verf zijn gekomen om aan de bundel een zekere eenheid te geven. Het boek is in ieder geval bedoeld als een doorlopend pleidooi voor, in één woord: begrip.

Dit klinkt misschien fraai, maar is zeker nietszeggend; vandaar enige toelichting, die gegeven wordt in de 'Inleiding'.

In de tweede druk is een aantal redactionele verbeteringen aangebracht en de literatuurverwijzingen werden 'up to date' gemaakt waar mij dat wenselijk leek. Aan de inhoud is heel weinig veranderd. Deels naar aanleiding van (al dan niet gepubliceerde) opmerkingen van collega's, deels door actuele gebeurtenissen, heb ik de tekst op blz. 80 en 93 gewijzigd, en aan de hoofdstukken II, VI en IX voetnoten toegevoegd.

BIJ DE DERDE DRUK

Toen de tweede druk uitverkocht dreigde te raken was Dr. H. J. M. Claessen, medewerker aan het Instituut voor Culturele Anthropologie te Leiden, zo vriendelijk mij een groot aantal suggesties te doen, waardoor de derde druk verbeterd en gemoderniseerd kon worden. In heb die grotendeels overgenomen. Het resultaat is, dat de literatuuropgaven, vooral bij de hoofdstukken I, IV en V 'up to date' gebracht zijn, en dat verscheidene recente ontwikkelingen in onderzoek en theorievorming ter sprake komen in de tekst of de voetnoten van de hoofdstukken I, III, IV, V en VI en de Appendix. Bovendien zijn op verschillende plaatsen kleinere correcties of nuanceringen aangebracht.

Ik ben Dr. P. Kloos, eveneens medewerker aan het I.C.A. te Leiden, erkentelijk voor de literatuurverwijzingen in de Appendix, noot 2.

BIJ DE VIERDE DRUK

Deze druk is op enkele plaatsen verbeterd en bijgewerkt.